

Nagyon fontos dolgokra világítottál rá, Én, de sajnós, amit az otthonról szólsz, gyakran szívszakasztó, amikor szinte nincs olyan család, ahonnan az egyik családtag – elhagyva hazáját –, más országban keresi boldogulását. A lehetőségek (ösztöndíjak esetén például) igen csábítóak, de a fizikális távolság még ebben a nethálós világunkban is lélekszikkasztó olykor.

Valóban így van, Énke, Nekem is lett volna több alkalommal is lehetőségem egy-egy hosszabb tanulmányútra, aztán végül itthon maradtam... De ne rágódjunk annyit a múlton! Újabb életvezetési tanácsaimra ügyelj még, ha bírod szuflával.

Mosolyogj sokat! Sokkal többet, jóval többet, mint egykoron én. *Tedd egész életedet ajándékká: soha ne feledd: te vagy az ajándék!* Keringőzd be a táncparkettet! Perdülj és fordulj: legyen a tánc számodra is olyan önkifejezés, miképpen számomra is az volt a zene mellett. Bachtól Mendelsszohnon át Bartókig peregenek ujjaid a zongora billentyűszőnyegén! Élvezd a játékot, hiszen az élet is valahol maga is játék: gyors szárnyakon repüli át a múlt hídpillérén keresztül a jelen hídpillérjét. A jövő pedig már csak annyiból érdekes, amennyit sikerül belőled, Énkéből magába, Énbe, azaz belém transzponálódni.

Két útravaló idézetet szánok most neked végszóként, és vésd jól az eszedbe, Énke, s emlékezzél meg majd rólam, ha teheted.

„Amikor megérted, hogy a virágzás és a szirmok elhullása azt jelzik, hogy a fa kész gyümölcsöt teremni, akkor megérted az életet.” (Neale Donald Walsch)

A másik idézet pedig a másik végletről, a Végzetről szól, s közvetít üzenetet számomra s számodra egyaránt:

„amikor fekete árnyam a föld beissza,
gondolj arra az egyre, hogy
csak a Megváltó őt sebe tiszta.” (Vári Fábrián László)

Hálásan köszönöm kedves Énem, hogy ilyen tartalmas eszmecserét folytathattunk ezen a lassan ködös homályba nyugvó, tovaszőkkelő napon. Engedd meg, hogy a Te tarisznyádba is elhelyezhessek szintén két rövid passzust a *Példabeszédekből*:

„Egyengess lábaid ösvényit, s minden Te úttjaid állhatatosak legyenek.” (Példabeszédek 4: 26)

A másik életbölcsélet pedig így szól:

„Az életnek útja felfelé van az értelmes ember számára.” (Példabeszédek 15: 24)

Miután Én és Énke befejezték mondandójukat, egyszerre tápázkodtak fel a nagyerdei nyirkos fapadról, s elindultak egy utolsó közös feketézésre, ahol Énke fehér tejszínhabként olvadt bele Én testes-zamatos kávélevébe.

Kis Pál István

Háry az örök Háry!

Obsitos történetek első kézből a honfoglalástól a rendszerváltásig tizenöt megszólalásban (részletek)

1. megszólalás

Melyben Háry János az Obsitos vendéglő főpincére köszönti a vendégsereget

Háry vagyok, uram, a hölgyeknek kisztihand!

János, Háry János, momentán főpincér,
egykor törzsőrmester, konyhafőnök, altiszt,
ipszilonnal írva – nemesnek járt e rang –
bár manapság mindez

egy huncut karajcárt sem ér!

Hogy rokona vagyok-e a híres Obsitosnak?

Nem mutatná képem nyilvánvalósága?

Merthogy a szekszárdi gölöncsér,

a jeles diák, Garay, leszerelt bakája,

az is én voltam, de az ám! Nézzen rám, uram,
az angyalát is, ne csak hallja! Lássa!

Hogy ez miként lehet? Megvan annak sora.

Ám mielőtt még szavamba szót fűznék,

íme az étlap, rajta a választék,

mind varázslat, étekcsoda,

mi legyen hát a vacsora?

A sárközi orjaleves jó választás, asszonyom,

mifelénk a böllér, igen vigyáz, kérem,

úgy vágja fel a sertést, gonddal, mint régen,

hogy a gerinc közben sértetlen maradjon,

s rajta finom tiszta húst is elegendőt hagyjon.

Így lesózva hideg téiben, s meleg nyáron,

friss levest ad, hagymán pirult tormaágyon.

Igen uram az a kakas, bogrács látta pörkölt,

s a tejfeles túrós csusza szalonnával pörkölt.

Legelőbb is a leveshez könnyű bort kell hamar,

errefelé ideillik leginkább a Fehér Kadar!

8. megszólalás

Melyben Hány, a huszár, egy időre Mátyás deákja lesz

Ha már kél a hír, keres jó utat, s fület is magának,
feltűntem az ugyancsak nagy hírű királynak!
Meg is hívott rögvest fényes sátorába,
a hős vezéreknek traktált lakomára.
Helyem épp a jobbján, mintha nádor lennék,
szólított is mindjárt, talán, ha mesélnék!
Kértem rája bort, üres korsóm látván,
s hozta is Kinizsi malomkerék tálán.
Ami csak vitézség jutott az eszembe,
teljék azzal kedve, vettem sorra, rendre.
Éjfélre a Király, igaz komámmá lett,
deákká fogadott, bár nekem nem ízlett,
a betűvetéssel, úgy ahogy megvoltam,
csak helyben maradni, igazán nem szoktam!

Később, hogy az ellen szanaszéjjel futott,
a királyi hivatal Budára szólított,
Bizalmas kiképzést kaptam egykettőre,
így lettem a király (manapság
úgy mondják) eltitkolt dublóre,
Míg ő tette dolgát fenn a palotában
én nyakamba vettem édes szép hazánkat,
s mintha csak ő volnék, persze álruhásan,
prókátora lettem mind az igazságnak!
Nem félve az urak gögös hajdújától,
sokszor kaptam leckét bottal vigasságból,
tömlöcbe is zártak tízszer, hússzor, százszor,
el nem álltam én, az értem rendre megfizető,
győzelmes és bölcs Mátyás igazától!
Arról, hogy dublorként mit is kellett tettem,
mivelhogy titok volt, nem illik fecsegnem,
de minek is, ha tudjuk, nincs titok előtte,
meséibe a Nép mindet beleszótte!
(tüsszentés)

De látom, fogy a bor, töltök újat, hátha
megszépül a kedv, s elmúlik a nátha!
Ne titkolja, Uram, látom, amit látok,
hiányolja rajtam, a hasonlatosságot.
Pedig, ha itt bajusz nem volna növesztve,
ez a kissé sasorr királyivá lenne,
parókat is vennék vállig érő hajjal,
hozzá deákruhát lúdtollas kalappal,
nem zavarná szemét vakhit, s rövidlátás,
belátná, hogy formám, kiköpötten Mátyás.

Tíz évig szolgáltam, elhallgatva nevem,
megmaradván érte fegyver- és névtelen,
majd, hogy a csákót mégis visszaadta,
újra huszár lettem néhány évszázadra.
Vívтам a törökkel, féltek a labancok,
űzettem a talját, s ha kellett, a francot,
háborúk idején lóval, fényes karddal,
békében obsiton költött szép szavakkal.
Szekszárdon, ha uram éppen úgy akarta,
göloncsér korongon kedvem megforgatva,
ölelgettem Marist, ajka csupa csók vót,
róla mintáztam meg mind a csöcsös korsót.
Ott talált rám hajdan Garay, a költő,
ahogy a kocsmában éppen adomáztam,
meg is írta versbe, s ebben ő az első,
Johannest, a Hányt, szépen megformáltan.

10. rész

Melyben a mesélő titkos látogatást tesz a másik Mátyásnál.

Na, ugye, asszonyom, jólesett az éték,
 azt a jó pörküttet meg nem enni vétek,
 kínálok desszertet, pompásat magának,
 leöntve csokival friss *szekszárdi tálat*.
 Jaj, hogy is hizlalna, a java piskóta,
 én is eszek abból, nem is hébe-hóba!
 A szalonna, a csülök, az látszik meg rajtam,
 attól vállasodok derékban meg hasban.
 Mit súgott az imént szerelmes párja?
 Hogy nem vagyok csak repedt tülök?
 Formámmal, a két Mátyásból,
 leginkább a másikára ütök?
 Melléfogott, látja, megént
 sose látta azt a legényt,
 aki akkor, állva sorban,
 honvédelvtárs féle voltam.
 Bizony hívott, s jártam nála,
 igaz, nem épp vacsorára.

A budai laktanyába Volga jött egy éjjel értem,
 vigyázva, hogy titok legyen, mintha volna küldetésem.
 Elém állva a „nagyember”, nem lett elefánt a bolha,
 hangja szinte barátságos, s arcán mintha mosoly volna.
Fitymálta a bakaszivart, porcióját visszadobva,
aztán mikor elvezették, a Mátyás nevet rikoltozta,
mondván, hogy a sérelméért elégtételt magam veszek,
fogdán is csak addig marad, amíg én meg nem érkezek?
Mondja ember, miről beszél?
Próféta vagy kurvapecér?
 Egykor, régen volt egy király – mondám –, talán hallott róla,
 az is Mátyás volt, mint tudjuk, a szegényeknek pártfogója!
 Mikor Mátyást kiáltoztam, bizonyisten, rá gondoltam,
 merthogy – igaz, ötszáz éve – kedves bizalmasa voltam.
Mi az, hogy a bizalmasa? – horkant fel a kis Nagyember.
 Gondoltam, hát elmesélem, angyalmódra, türelemmel...
Háry honvédelvtárs, minket nem lehet ám lóvá tenni!

Hallottunk már dajkamesét, legyen ebből elég ennyi!
Tudjuk, hogy dilinyós, hogy van esze, csak hátrafele forog,
no, de mivel jól csinálja, nekem akár tetszhet is a dolog!
Szóljon az a mese rólam, ha csak dicsér, elhallgatom,
hagyja azt a régi Mátyást, legyen az én bizalmasom!

Fontolgattam, amit hallok; Rákossal jóba lenni?
 Akkoriban, bizony mondom, nem lett volna éppen semmi!
 Csakhogy az a régi Mátyás kényes volt a tisztességre,
 megkérdeztem hát a Vezért, mit kell tennem, s mi jár érte?
Mondjuk, ha a laktanyában, persze nem csak titokban,
elszívna egy bakaszivart, eltűnődve, nyugodtan,
mire a végére érne, őrmesterré előlépne,
aztán, ha azt megdicsérné, jó kubainak becézne,
ott abban a laktanyában főtiszt lenne hamarjában,
még hogy főtiszt, abból van sok, maga lenne a parancsnok.
S tenné hozzá, noha bizarr, Rákositól van a szivar,
hogy én adtam, hatot egynek, ajándék a honvédeknek,
és hogy itt az őrségváltás, nem király, de ő a Mátyás,
Rákosi, kit régen vártunk, mától ő az igazságunk!
Ha nekem ezt így megtenné, a híremet jól kifényezné,
a Farkas Miskát lelövetném, a helyére kinevezném,
s mert Rákosi sose viccel, maga lenne a miniszter!

Kedve, tudtam, haraggá lesz, nemet mondtam mégis,
 mivel én nem hazudhatok, tanúm rá az ég is,
 ahonnan a tüzes ménkű lesújtani kész, ha vétek,
 ha egy ilyen szolgálatra bizalmasnak előlépek.
 Persze előbb próbált belátásra bírni;
 nem kell a valóért balgamódra vinni,
 hazudott már más is,
 ő maga nem egyszer,
 mégse dőlt rá eddig
 a nagy ég a mennyel.
 Nem kell ebből ilyen nagy ügyet kreálni,
 minden dörrenéstől rögtön becsinálni!
 Az eskü, az eskü – mondtam –, az a szivar meg szar!
 Hazudhat, kit nem köt szava, engem nem ment azzal!
 Látva, hogy a vezér arca, egy szóra elborul,

rám rontva a *hajjakendek*, elverték cudarul,
igazvoltom megtorolni nem lacafacáztak,
végül, mondván, bolond vagyok, diliházba zártak.
Ne higgyék, hogy rosszul, inkább jobban jártam,
Napóleon meg a *Jézus* lett a szobatársam.
Ha nem voltak valódiak, igen jól csinálták,
ezt bíz még az ápolók is hamarost belátták.
A császár kicsit orrolt Mária Lujza miatt,
Jézus szerint hős Szigetből kártyasaram maradt.
Ostáblán, s a ferblin, igen jól meg voltunk,
amíg végül ötvenhatban ki nem szabadultunk.
Honvédelvtársos legénynek
nem hagyták, hogy visszatérjek,
mondván szépen, sereg ez nem kupi,
a honvédnak kuss, finomabban, coki,
ha nincs nála zár a szájra,
s fittyet hány a regulára,
selejt az vagy rontó féreg,
leszereljük, ne bomlassza
példája a honvédséget!

*A nyugdíjasok szavazni mennek
(2006, linómetszet)*

Csák Gyöngyi Történelmi pillanat(ok)

ott voltam Etelközben,
átvergődtem a Vereckei hágón,
lovagoltam, mint hún madonna,
kibontott fekete hajamban
színes lepkeként csillogtak
halott cseresznyevirágok.

Hány nappalon és éjen át
vágattam derűs szívvel,
hányszor érintett meg lóháton az álom,
álmodtam gyönyörű, véges hazáról,
epedtem igazi népet, nemzetet.

Sokáig, nagyon sokáig jöttem,
bevallom, fáztam és remegtem,
mikor a reménység diadalíve
szívemben már-már összeroppant,
dalolni kezdtem, dalokkal
álmoknak karózgattam.

A büszkeség vitt és éltetett,
sziklatestemből mindig a szerelem
fakaszthatott forrásokat,
szültem és szolgáltam királyokat,
neveltem hősöket, árulókat
e népbe örökre beoltva génemet.

Muhi

Muhit nem tudom kiheverni,
fáj a lánc helye lábamon,
ismerem a kiszolgáltatottak
tehetetlen kínját,
kibírtam, hogy tatárok
mártózzanak testemben,
azóta öklendezem,
gyűlölöm az erőszakot.

Hazám,
halálos röptödben szebb a fényed!

Hordom a követ reménység-
parancsra.

Vállalom lány-
anyaságom.